

Moszkovszkije Novosztji magyarul | Szent István emléktúra

Csütörtökön kerül az újságírókhoz a Pallas Lap- és Könyvkiadó gondozásában magyar nyelven is megjelenő Moszkovszkije Novosztji című szovjet politikai hetilap, a peresztrojka és a glasznosztj, az átalakítás és az új gondolkodás leghatásosabb, s külföldön is az egyik legismertebb sajtóorgánuma. A magyar kiadással együtt a lap immár 140 országban, 7 nyelvvel jelenik meg, több,

mint 1 millió 200 ezer példányban. A Moszkovszkije Novosztji magyar nyelvű kiadása — 15 ezres példányszámban — júliusban, augusztusban és szeptemberben, havonta egyszer jelenkezik, októbertől hetenként a moszkvai kiadással egy időben, és azonos tartalommal jelenik meg, 16 újságoldalon 1989. január 1-jétől. A lap előfizethető lesz korlátozott példányszámban. (MTI)

A Magyar Természetbarát Szövetség július 16-án, szombaton déli 12 órakor rendezi meg Dobogókőn a Szent István-emléktúra záróünnepségét; itt találkozik az emléktúra két nyugatról és keletről, a Nagy-Milicről, illetve az Írott-kőről indult csapata. A „bakancsosok” több mint 500 kilométer megtétele után érkeznek Dobogókőre.

Kirándul az osztály (2.)

Két kőoroszlán

Csögle, Egeralja, Adorján-háza. Külsóvat! Nyolc kilométerrel arrébb születtem, és soha nem jártam benne. Történelmi sorsunk, hogy mindig központ felé törekedtünk. A járási székhely, a megyei, és a főváros mind keletre esett, miért is mentem volna én nyugatra? Térképről sokat rágódtam már rajta, de mindig abban maradtam, elírták a térképész-nálók. Ha Külsóvat Vat, akkor hogyan lehet a szomszéd falu Mersevát? Az egyik összement, a másik meg nem? És másként nézve is van vele bajom. Jóval nyugatabbra esik az igazi Vat, minden toldalék nélkül. Onnan nézve az ország belseje felé esik emez, tehát igazándiból Belsővatnak kellene lennie. Biztosan így is lenne, ha anyelv logikája a hétköznapi logika törvényei szerint lenne.

Minden faluban jó lenne megállni: Mit jelenthet az, hogy Csögle? Hát Tokorcs? Sitke? Bödre? Zanat? Melyiknek a neve készülhetett idegen kaptafa méretei szerint, és melyik az első mehfoglalás divatjával? Százával megyünk át hasonlóan megérthetetlen nevű falukon — Kemestárod? — azt hiszem, itt vizsgáznak legnagyobbat névmagyarázóink.

Most ne rágódjunk ezeken, már meg is érkezünk Szombat helyre. Örüljünk inkább, mert hosszas bonyodalommal ellenére mégis van szállásunk. Holnap reggel úgyis szívhatjuk a fogunkat, mert úgy ránpírtunk, mint a taknyos kölkökre.

Kiálltunk reggel a kollégium elé, mert a gondnokkal mindenképpen beszelnünk kell. Jött is egy hölgy, fejedelmi tartással. Biciklijét a lépcső legközepén hagyta, ugrott is azonnal egy fiú, hogy föl vigye. Gondoltuk, a naposi regula íratlan pontja lehet észrevenni a hölgyet, és föl vinni a kerékpárt. Kitaláltuk, ő az, akit vártunk, mentünk is utána azonnal. Perceken belül megkaptuk a magunkét. Miért mentünk mi egyszer az idegenforgalmihoz, egyszer meg hozzájuk, amikor így csak összegabalyítottuk a dolgokat. Elmondtuk, először ide fordultunk, rokon kapcsalatokat is latba vetve, de a három éjszaka közül csak kettőt vállaltak. Ekkor mentünk a turistákat elhelyező céghez, a szép nevű Kingához. Semmit nem ígért, de hamarosan kopogta a telex: van hely, de egy másik kollégiumban. Nem baj, az is jó lesz. Eltelik egy hét, vagy több is, újra jön a telex: mégse abba menjünk, hanem ebbe.

— Az nem igaz! — patogta a fejedelemasszony.

— Bocsanat, mi nem azért tettünk meg ekkora utat, hogy hazudjunk! — És szedtük elő dossziénkat. Az okozta a gondot, hogy két megrendelés érkezett a közgazdasági szakközépiskolából, és nem tudták eldönteni, az a kettő ugyanaz. Eből aztán „egyenesen” kö-

vetkezett, hogy első éjszakai szállásunkról két emelettel lejjebb kellett költöznünk azonnal. Hiába mondtuk, akik a mi helyünkre mennek, jöhetnének azok az alsóbb régiókba, nem és nem. Rendnek muszáj lenni. Magyarázat természetesen semmi. Jól is néznék ki, ha az egyik szakmabeli elmondana a másik szakmabelinek belső titkokat!

Amit tőle nem tudhattunk meg, a menekülésszerű átköltözés alatt megtudhattunk a takarítótól. Beütött az anyagi érdekltség, és az alsóbb traktusú dolgozónak kellett jobban járniuk velünk. Akik a helyünkre vonszolták föl magukat — idősök voltak, néhányval kevesebben érkeztek, tehát az utánuk járó kollégiumi haszon is, és a takarítói részesedés is kevesebb. Hogy egy éjszaka után ki kellett mosni a fönti ágyneműket, az nem számít, az úgyis az állami költségvetést terheli.

Ják. Ennek is a nevének rágódom ütközben, és romtemplomra számítok. Az összes jelzőtábla is templomromot mutat. Dehogy rom! Szép, és működik. Jó lenne még ezer évet adnunk a működéséhez, annyira jó állapotban van.

A boltozatos bejáratnál mindjárt meglepetés fogad bennünket. A két kőoroszlán fizimiskája hajszára olyan, mint a szegedi dómé. Nem lehet igaz, nézzük meg jobban. Pedig ez ugyanannak a kéznek a munkája, akkor is, ha a két templom születése messzire esik egymástól. Hogyne lenne ugyanolyan, amikor ugyanaz a Schulek Frigyes tervezte a szegedit is, aki a jáki fölújítását! Talán ugyanabban a koponyában született meg az a gondolat is, hogy a dorozsmai kőbárnyit tegyék föl a Dömötör-torony bejárata fölé, aki a jáki különálló kápolna ajtaja fölé is kőbárnyit rakatott. Oda-bent megcsodálhattunk mindent, a számi sárkányt is a bal oldali hátsó oszlopfőn. Mi neveztük el száminak, mi nevezük el száminak, mi a két sárkány a fejénél volt összenőve. Szegény ördög, ha ez a rémalak se kerget ki a templomból, akkor ott van még segítőnek a sztereógalamb — sas az inkább, vagy talán karvaly? — a jobb oldali hátsón, és segítségnek még az első oszlopon is egy dupla lény, de annak már állatfeje van. Hogy tudtak ennyire különböző szobrokot kifaragni? Hasonló sincs kettő, nemhogy egyforma lenne. Kívül is, a szentély végén, a fejetlen szentek fölötti két szörnyeteg! Az egyik viccsorí a körmei között levő jámbor emberfej mögött, a másik mintha a fényképezőgépet figyelné lefelé pislanto szájtátságával.

Le is vontuk a következtetést: az alkotó elme minnek alkotna két egyformát, elég, ha a művészet pusztító egyformán dolgoznak. Mert elvitatni azt se lehet, hogy finom munkát végeztek a törökök is, amikor leoperálták a szentek fe-

jét, vagy csak elormótlantították őket a fölismerhetetlenségig.

Vesebeteg ökor jelölhet ki a továbbmenő utat, anynyi a kanyar benne. Az erdők azonban buszból nézve is lenyűgözőek. Fölüdtő illatuk jön csak be, hitelesíteni a látványt. Hej, ha még időnk is lenne bócorogni bennük!

Óriszentpéteren ebédet kérnénk, de beütött a gazdasági nehézség. Már öt csoportjuk van, és csak négy a személyzet. Hiába mondjuk a főnöknek, ne szalassza el az alkalmat, meglehet, száz évig nem jönnek ide szegedi diákok, nem enyhül meg. Menjünk át Bajánsenyére, ott egy sincsen. Hat kilométer csak, át is megyünk, meg is rendeljük. Dödlét is természetesen, ha csak fél adagot is. Amíg elkészül, addig megjárjuk Velemért. Erdemes is tovább szaladnunk, mert szép a templomuk nekik is, bár ez már használaton kívül van. Mintha itt hagyta volna egyházát a falu, legföljebb temetkezni jön még föl.

Tömzsi oszlopokból vannak a régi fejfák. Írás biztosan volt rajtuk valaha, de már leette őket a korhadás. Szakáll Lidié olvasható még, élt 63 évet, M. H. 1936. VIII. H. 17. Áldás havaira. Szegény Lidi néni, te is sajtóhívbával érkeztl föl Szent Péterhez!

Nincs eső, nincs gomba, panaszkolja Horváth Ferenc a kulcsos házban. Ami neki sajnós, az azonban jó a gerencsereknek. Mind ott hagyta a korongját, és elment szénát kaszálni. Varga Zoltán portáján találunk így is néhány eladható díszet, de az is csak a piac ártalmára utal. Most ezt veszik — mondta a hölgy, aki árulta őket. Mi lesz mivelünk, ha most kezdünk áttérni a piacgazdálkodásra? Ezt is legelőször a veretes népi iparművésztünkön kell kipróbálnunk? Egy tejeskőcsög, vagy az a csöcsös korszó — bugyiga —, amelyik a cégtáblán fityeg, hatszor annyit érne.

Horváth Dezső

„Tablá a házfalon...”

Nem csalás, nem ámitás, s nem is a nyomda ördöge, csupán e cikk írója próbálgatta a papíron, vajon kinyomtatva szörnyűbb-e a magyar helyesírás szabályaira mit sem adó, elírt, torz szöveg, vagy falra, cégtáblára, kirakat üvegére ragasztva. Válaszadásra természetesen csak az olvasó illetékes. Attól pedig aligha kell tartania, hogy szándékosan elírt címünket nincs mivel összevetnie. Két diszpédányt — LEECUPER, valamint ECSENYESÜTŐ és tartozékai — fotóriporterünk, Schmidt Andrea lencsevégre kapott. De legfeljebb fél órát kellene sétálnia városunkban ahhoz, hogy megtöltsen magazinunkat egy olyan képriporttal, amely nemcsak morózus nyelvészek, angolul is értők idegeit borzolja fel.

A látvány persze sorakoztatja a kérdéseket. Az első: vajon egykoron is ennyi magyartalan, netán meglepően magyárosított angol, félre siklott és elírt fogalom pompázott a bolti táblákon? A második: milyen iskolákat végeztek azok a dekoratőrök, akik szemrebbenés nélkül hagynak maguk után ilyen műveket. S hol kapták az érettséget bizonygató papírt azok a boltvezetők, akik végül szen-

tesítik a műveket. A harmadik: milyen lelki alkut újbarbárnak okoz kielégülést a címbetűk tépkedése, a táblák összefirkálása. A negyedik: vajon mennyi pénz takarít meg az a boltot nyitó magszek zöldséges, virágáros, aki megspórolja ugyan a címfestőnek szánt költséget, de közönségsalagotónak aligha nevezhető mázsolmányokon hirdeti portékáját. Mert bizony, ilyenekből is fotózhattunk volna jó néhányat. Az ötödik: miközben elismerem, hogy az útjainkat szegélyező, ki tudja hány kupac szemét bántja leginkább a városunkba látogató szemét (hogy belopjak én is egy idétlen szöviccet nyelvörködésemből), az sem ártana, ha közterület-felügyelőink (ki mást is javasolhatnánk?) táblaügyekben is előkapnák büntetésre jogosító csekkfüzetüket.

Hogy ez sem — vagy nem igazán — megoldás? Hogy az általános (és egyéb) iskola nyelvvoktatás, meg a szülők ráhatása? Ja, kérem — e téma elemzése már aligha férne el egy táblán, s aligha lenne elég legnagyobb házfalunk.

B. Z.

Orgonaest a Dómban

Zenei naptár

Lehotka Gábor adott orgonaest hétfőn a zsúfolásig megtelt Dómban. Nemcsak a művész kitűnő játékát élveztük, de ugyanúgy gyönyörködtetett a színes műsorválasztás, s nem utolsósorban nagy élvezetet nyújtott a Dóm — finánciális okok miatt ugyan csak részleteiben, de már húsz éve folyamatos felújítás alatt álló — orgonájának ezúttal szinte kifogástalan (egy kis beszorult hang kivételével) szépségű és pazar változatossággal hangzása, Lehotka úgy élt a hangszer adta lehetőségeivel (10180 sip, és 139 regiszter), hogy annak minden előnyös tulajdonságát felmutassa.

J. S. Bach-művekkel, az e-moll prelúdium és fűgával (BWV 548), s egy Koral előjátékkal (BWV 599) indította műsorát. Lehotka Bach-játéka nem a transzcendens mélységekből, avagy magasságokból töltekezik,

idegen tőle minden misztifikáció. Az ő olvasata Bach kompozícióinak szikla szilárd harmonikus építkezését, józan, biztonságos arányosságát, a kreatív alkotó elme, zsenialitását, felsőbbrendő fenségességét csodálatja meg hallgatóival.

Az orgonaművész — aki Szervánszky Endrét valhatta a zeneszerzés professzorának — Couperin, a francia barokk mester példájára hétételes szvitet komponált Suite Francaise címmel. A mintegy 15 perces mű végig érdekfeszítő élmény volt, változatos karakterű, formás tételeivel, színes regisztrálásával, jól megválasztott tempóival, melyekben a fiáragurációk ugyanolyan jól érvényesültek, mint a gazdag,

meglepő, izes, finom, avagy dús harmóniak, hangszínek.

C. V. J. Vienne francia zeneszerző munkássága javát a század első felében fejtette ki, kiváló orgonaművész, improvizátor, és zeneszerző volt. A Dómban bemutatott kompozíciója is erről győződött meg. A Carillon amellet, hogy ízig-vérig francia lelkületű muzsika, témájában a londoni Westminster Big Ben harangjátékához kötődik. Annak dalmára készült ötletes, gyönyörködtető feldolgozás. Az ismert melódia kezdetben egészen magas regiszterben csilingelt. Számomra mint-ha üde, lebegő hajnali párában, friss harmatesőbe burkolta volna a szellemes, kedves zenei textúra. A téma azután egyre mélyebb regiszterekben jelenik meg, más-más zenei kontórsben. Mintha végigszárnálna a város felett az ébredező reggelben. Hullámozó dús fűvű mezőkön, patakok zuhogása felett, madártrilláktól díszítetten, míg az egyre fényesebben, erőteljesebben harogó arany napzuhatagban felolvadna. A jó kompozíció remek dinamikai fokozása, az egyes részek arányos felépítése, s minden szépsége maradéktalanul érvényre jutott a nagyszerű előadásban.

A műsor a továbbiakban is francia szellemű muzsikával folytatódott. Nem hiába birtokolja Lehotka Gábor 1987. óta a Francia Művészetek Rendjének Lovagja kitüntető címet, melyet a nemzet műveinek kiváló előadásáért s terjesztéséért kapott a franciáktól. J. Alain Litanies s Cesár Franc Ász-dúr Andantino, s Finale című kompozícióinak előadásával is bebizonyította, hogy mennyire otthon él e művek világában.

Berényi Bogáts

Halló! Miért foglalt?

..., hogy miért foglalt állandóan a MÁV Szeged álmomási információs telefonvonal? Darvas Tibor állomásfőnök elmondotta, hogy a 10-906-os számú információs telefonvonal hívási nehézségeiről ők is tudnak. Ez a vonal annyira leterhelt, olyan sok hívás fut be rajta, hogy szinte állandóan foglaltat jelez, és csak hosszú percek múlva kap szabad vonalat az érdeklődő utas. (Erről mi is meggyőződünk a helyszínen.) Sajnos, a foglaltságba az utasok is jócskán besegítenek. A vonatok érkezésére, indulására vonatkozó kérdések mellett mind gyakrabban — különösen most, a nyári szabadságolások, uta-

zások idején — érdeklődnek országjáró útvonalak, nemzetközi utazások felől, nem egyszer az úttal összefüggő díjszabási kérdésekre várnak feleletet. (Így például, hány kilométer az útvonal, mibe kerül a menetjegy, hogyan lehet eljutni az úti-célhoz.) E kérdések megválaszolására pedig néha hossz, szű percek várakozással jár, s addig viszont foglaltat jelez a szám.

A várakozási idő csökkentése, az információadás gyorsítása érdekében egy másik telefonvonalat is üzembe állítottak. A 10-136-os telefonon is lehet információt kérni. Jelenleg tehát két telefonszámon (a 10-906-os és a 10-136-os szá-

mon) nappal és éjjel, folyamatosan adnak információt a vonatok közlekedéséről és az utazással kapcsolatos kérdésekre.

Az állomásfőnök elmondta azt is, hogy aki személyesen szeretné az utazással kapcsolatos menetrendi felvilágosítást kérni, az információt kívül, a pályaudvaron lévő kapusnál, ügyeleti tisztánál, vagy a forgalmi szolgálattevőnél is érdeklődhet. Mindenütt készséggel állnak az utasok rendelkezésére. A nyári időszakban pedig idegen nyelven is beszélő mozgóinformációs szolgálatot is szerveznek.

G. J.